

styret og regeringen forhandler på vore landes vegne.

Jeg håber ikke, at den hensigt, man mærker og bliver forstemt over, er rigtigt opfattet.

Ellers anerkender jeg statsministerens ret til at have en forudindtaget holdning til Færøernes fremtid i forhold til rigsfællesskabet. Men jeg henstiller til statsministeren som dansk forhandlingsleder og til Folketingets partier om hellere at vise fleksibilitet og opfindsomhed over for landsstyrets kommende udspil end snævre partihensyn til det færøske Socialdemokrati og til Sambandspartiet.

Den herskende danske holdning er, at jo mere selvstændighed Færøerne får, jo hurtigere aftrappes bloktilskuddet, eller sagt med skatteminister Stavads grafiske ord til den færøske presse: Hvis I smækker døren i, så smækker vi kassen i.

Og det er nu et forståeligt synspunkt set med Folkeflokkens øjne. Vi er nemlig det selvstændighedsparti på Færøerne, som tør stå ved, at selvbestemmelse her og nu koster en kraftig omstrukturering af Færøernes økonomi. Vi tror også på, at et afgjort skift er gavnligt fra en nu offentligt domineret økonomi med stor spildproduktion og velfærd for danske penge til en slankere og mere effektiv privatøkonomisk dominans.

De danske tilskud til Færøerne er lige siden 1958 steget i takt med den offentlige andel af den samlede økonomi og udgør i dag ca. en tredjedel af Lagtingets budget, en fjerdedel af det samlede offentlige forbrug, dvs. kommunernes iberegnet, og ca. 20 pct. af vor brutto-nationalindkomst. At skulle vænne et velfærdssamfund fra dette tilskud er som at vende en madglad person til smalkost. Nok er det sundere, men en kold tyrker eller rettere en kold newzealænder, som man nu kalder en økonomi, der skal afvendes fra tilskud, er altid ubehageligt, selv om man inderst inde ved, at det gavner en selv på længere selv.

En fremsynet og holdbar udvikling til en fri markedøkonomi for Færøerne er dystre udsigter for nogle. Dystre for Sambandspartiet, der baserer hele sin politiske eksistens på færøsk ynke og underdanighed og dansk finansieret samhørighed; dystre for Socialdemokratiet, der nu kan opretholde et dobbelt så stort dansk velfærdssystem, som hvis færøsk skabte indtægter alene skulle betale for det, og dystre, ironisk nok, for det venstresocialistiske republikanske

parti, der kræver selvstyre her og nu, som Danmark skal betale for i evindelighed.

Jeg kan ved denne lejlighed nævne, at en gruppe internationalt anerkendte økonomer på vort erhvervsministeriums initiativ arbejder på en analyse af de omstillingskrav, der stilles til Færøerne med et formindsket bloktilskud.

At gå fra en forkvaklet tilskudsøkonomi til en markedsbaseret konkurrenceøkonomi kræver stor omstillingsevne; men som sagt: Det gavner på længere sigt.

Jeg håber, at Statsministeriet og Folketingets partier gør sig umage med at studere en sammenfatning af rapporten før forhandlingerne med landsstyret i efteråret.

Politik er med kansler Bismarcks ord det muliges kunst. Dette gælder også, for så vidt angår det at forhandle og afslutte en aftale om vort lands fremtidige statsretlige stilling. Folkeflokkens har ledelsen i landsstyret, og lagmanden det øverste ansvar for Færøernes fremtidige stilling i forhold til Danmark og omverdenen fremefter, og det ansvar er vi virkelighedsbevidste nok til at bære, og derfor går vi højt op i både det udspil, som landsstyret forhandler med regeringen om, og i det forhandlingsresultat, som går ud til folkeafstemning bagefter.

Vi lægger afgørende vægt på, at aftaleresultatet ikke blot får et sikkert flertal i Lagtinget, men også en overbevisende opbakning i folket, og det er de vilkår og de forudsætninger, vi vil forhandle under. Vi respekterer som sagt, at vor modpart i forhandlingerne bliver regeringen med dens krav, og at vi når til gensidig tilfredsstillende enighed.

Uden at det er formelt besluttet endnu, går vi ud fra, at landsstyret som udgangspunkt ønsker en aftale, som er nedfældet i koalitionsprogrammet, hvis konsekvenser er belyst i hvidbogen.

Aftalen tænkes at stadfæste de ønsker, landsstyret har, bl.a. om:

1. Færøsk suverænitet,
2. Lagtingets overordnede kompetence i alle færøske anliggender,
3. Samarbejdet mellem to jævnbyrdige parter i et fællesskab – et eller andet fællesskab – i en nærmere aftalt årrække om spørgsmål af fælles interesse,
4. Fortsatte rettigheder for færøske borgere i Danmark og danske borgere på Færøerne, bl.a. på sundheds-, undervisnings- og socialområdet,
5. Fælles kongehus,